

ԿԱՐԾԻՔ

ՔՐԻՍՏԻՆԵ ՀՐԱԶԻԿԻ ՍԱՖԱՐՅԱՆԻ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԻՏԱԼԻԱՅԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ» թեմայով
ԺԳ.00.01 - «Մանկավարժության տեսություն և պատմություն» մասնագիտությամբ
մանկավարժական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման
ատենախոսության մասին

Քննարկվող հետազոտությունն ի սկզբանե արդիական է, քանի որ վերաբերում է մանկավարժական գիտության կարևոր ճյուղերից մեկին՝ համեմատական մանկավարժության ոլորտին, իսկ համեմատությունը ճանաչողության հիմքն է: Արդիականության մյուս հիմքն այն է, որ հետազոտությունը նվիրված է կառավարման հիմնախնդրին, ինչը այսօր դիտարկվում է որպես ոլորտի արդյունավետության ապահովման կարևոր գրավական:

Ներածության մեջ հեղինակը բազմակողմանիորեն հիմնավորում է ընտրած թեմայի արդիականությունը, սահմանում է նպատակը և խնդիրները, պաշտպանության ներկայացվող հիմնական դրույթները, ներկայացնում է կատարած աշխատանքի տեսական և գործնական նշանակությունը, ինչպես նաև արձանագրում է հետազոտության գիտական նորույթը:

Ատենախոսության առաջին գլուխը՝ վերնագրված «ՀՀ բարձրագույն կրթության համակարգը», բաղկացած է վեց ենթագլխից, որոնցում ներկայացված են Հայաստանի բարձրագույն կրթության համակարգի ընդհանուր բնութագիրը, կառավարման առանձնահատկությունները, պետական վերահսկողության առանձնահատկությունները:

Առաջին՝ «ՀՀ բարձրագույն կրթության համակարգի նպատակը, խնդիրները, կառուցվածքը», ենթագլխում ներկայացված են ՀՀ բարձրագույն կրթության համակարգի նպատակը, խնդիրները, կառուցվածքը, գործող բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները:

Երկրորդ՝ «Կրթական քաղաքականությունը և իրավական դաշտը Հայաստանի բարձրագույն կրթության ոլորտում», ենթագլխում հանգամանորեն ներկայացված է

ՀՀ բարձրագույն կրթության ոլորտում պետականորեն իրականացվող կրթական քաղաքականությունը, ինչպես նաև ուսումնասիրված և ներկայացված են բարձրագույն կրթության ոլորտը համակարգող իրավական փաստաթղթերը, վերլուծված և ներկայացված են օրենսդրական դաշտում առկա բացերը, հակասությունները:

Երրորդ ենթագլուխը՝ վերնագրված «**Հայաստանի բարձրագույն կրթության համակարգի ֆինանսավորումը**», բովանդակում է Հայաստանի բարձրագույն կրթության ոլորտում իրականացվող ֆինանսավորման գործընթացի առանձնահատկությունները, ներկայացված են բուհերի ֆինանսավորման գործող մեխանիզմները, առկա խնդրահարույց դրույթները:

Չորրորդ՝ «ՀՀ միացումը բոլոնյան գործընթացին. Բերգենի կոմյունիկե. բարեփոխումները ՀՀ բարձրագույն կրթության համակարգում՝ բոլոնյան գործընթացի համատեքստում. ուղղությունները», ենթագլխում ներկայացված են Հայաստանի բոլոնյան գործընթացին միանալու նախադրյալները, ՀՀ կառավարության կողմից նախաձեռնված և իրականացված քայլերը՝ ԵԲԿՏ-ին անդամակցելու ուղղությամբ, Բերգենի կոմյունիկեի առանձնահատկություններն ու ՀՀ ստանձնած պարտականությունները՝ Կոմյունիկեի ստորագրումով, ներկայացված են ՀՀ բարձրագույն կրթության ոլորտում իրականացված բարեփոխումները՝ ըստ տարիների, կրթական աստիճանների:

Հինգերորդ՝ «Հայաստանի բարձրագույն կրթության համակարգի կառավարման առանձնահատկությունները», ենթագլխում վերլուծված և ներկայացված են ՀՀ բարձրագույն կրթության ոլորտի կառավարման առանձնահատկությունները՝ պետական և բուհական մակարդակներում, նշված են կառավարման մարմինները, դրանց գործառույթները:

Վեցերորդ՝ «Հայաստանի բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործընթացի առանձնահատկությունները», ենթագլխում ներկայացված են ՀՀ-ում բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործընթացի առանձնահատկությունները, մեխանիզմները, ոլորտում կատարված բարեփոխումների ազդեցությունը և հետևանքները բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործընթացի վրա:

Ատենախոսության երկրորդ գլխի վերնագիրն է **«Իտալիայի Հանրապետության բարձրագույն կրթության համակարգը»**: Երկրորդ գլուխը կազմված է վեց ենթագլխից, որոնք բովանդակում են Իտալիայի բարձրագույն կրթության նպատակը, խնդիրները, կառուցվածքը, կառավարման առանձնահատկությունները, գործող կրթական աստիճաններն ու հաստատությունները, ֆինանսավորման և ընդունելության գործընթացների առանձնահատկությունները:

Առաջին ենթագլուխը վերնագրված է **«Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգի նպատակը, խնդիրները, կառուցվածքը»**: Ենթագլխում ներկայացված են Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգի կառուցվածքային առանձնահատկությունները, երկրում գործառնող բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների տեսակները (համալսարաններ, արվեստի, երաժշտության ոլորտի ուսումնական հաստատություններ (AFAM), բարձրագույն տեխնիկական ինստիտուտներ (ITS), լեզվական բարձրագույն դպրոցներ), դրանց առանձնահատկությունները:

Երկրորդ՝ **«Կրթական քաղաքականությունն ու իրավական դաշտը Իտալիայի բարձրագույն կրթության ոլորտում»**, ենթագլխում ներկայացված են Իտալիայի բարձրագույն կրթության ոլորտում սահմանված պետական քաղաքականությունը, կիրառվող իրավական փաստաթղթերը, ակտերը, վերլուծված են դրանց հիմքերն ու կարգավորող գործառույթները:

Երրորդ՝ **«Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգի ֆինանսավորումը»**, ենթագլխում ներկայացված են Իտալիայի բարձրագույն կրթության ոլորտի ֆինանսավորման աղբյուրները, մեխանիզմները, վերլուծված և ներկայացված են ֆինանսավորման ձևերի առանձնահատկությունները:

Չորրորդ՝ **«Իտալիան՝ բոլոնյան գործընթացի համահիմնադիր երկիր. բարեփոխումներն Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգում»**, ենթագլխում ներկայացված են բոլոնյան գործընթացի առանձնահատկությունները՝ շեշտադրելով Իտալիայի, որպես համահիմնադիր երկրի առանձնահատկությունները:

Հինգերորդ՝ **«Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգի կառավարման առանձնահատկությունները»** ենթագլխում ներկայացված է Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգի կառավարման առանձնահատկությունները՝ պետական և

ներբուհական մակարդակներով: Հանգամանորեն վերլուծված են կառավարման մարմինների գործառույթներն ու առանձնահատկությունները:

Ատենախոսության երկրորդ գլխի վեցերորդ՝ «Իտալիայի բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործընթացի առանձնահատկությունները», ենթագլխում ներկայացված են Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգում որակի ապահովման գործընթացի առանձնահատկությունները, կիրառվող մեխանիզմները, համակարգող պետական և ներբուհական մարմինների գործառույթներն ու առանձնահատկությունները:

Ատենախոսության երրորդ գլուխը վերնագրված է **«Հայաստանի և Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգերի կառավարման առանձնահատկությունները»** և բովանդակում է երկու ենթագլուխ՝ **«Հայաստանի և Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգերի կառավարման նմանությունները»** և **«Հայաստանի և Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգերի կառավարման տարբերությունները»**, որոնցում կատարված հետազոտական աշխատանքի արդյունքում վեր են հանված և ներկայացված երկու երկրի բարձրագույն կրթության համակարգերի կառավարման նմանություններն ու տարբերությունները:

Գլուխն ավարտվում է Հայաստանի և Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգերի նմանությունները և տարբերություններն արտացոլող աղյուսակներով, ինչն, անշուշտ, դրական է:

Հեղինակի կողմից կատարված համեմատությունները ցույց են տալիս, որ Հայաստանը և Իտալիան ունեն նման նպատակային ուղղվածություն, սակայն գտնվում են համակարգային զարգացման տարբեր փուլերում: Հայաստանը ներկայացնում է դինամիկ, բայց դեռ ձևավորվող համակարգ, որտեղ առաջնահերթ են կառավարման արդյունավետությունը, ֆինանսավորման ճկունությունը և միջազգային չափանիշներին համապատասխանեցումը, ինչին միտված են նաև ընթացիկ բարեփոխումները:

Իտալիան հանդիսանում է կայացած, ինստիտուցիոնալացված համակարգի օրինակ, որտեղ կառավարման, ֆինանսավորման և որակի ապահովման մեխանիզմները փոխկապակցված են և գործում են երկարաժամկետ կայունության սկզբունքով:

Այս համեմատությունը ցույց է տալիս, որ Հայաստանի համար զարգացման հիմնական ուղղությունը ոչ միայն բարեփոխումների շարունակականությունն է, այլ նաև դրանց ինստիտուցիոնալ ամրապնդումը, ինչը հնարավորություն կտա համակարգը դարձնել առավել կայուն, կանխատեսելի և միջազգային մակարդակում մրցունակ:

Սեղմագիրն արտացոլում է ատենախոսության բովանդակությունը:

Ատենախոսության արժանիքներն են.

1. Հետազոտության կառուցվածքը տրամաբանական է, իսկ առաջին և երկրորդ գլուխների ենթագլուխները համադրելի:

2. Հետազոտությունն ունի լուրջ ճանաչողական նշանակություն ոչ միայն Իտալիայի կրթական համակարգի հետ կապված:

3. Դրված խնդիրները լուծված են: Ամեն մի խնդրի լուսաբանմանը նվիրված է մեկ ենթագլուխ:

4. Ատենախոսությունը գրվել է հարուստ, բազմաբովանդակ և բազմալեզու աղբյուրների հիման վրա:

5. Տեքստը շարադրված է գրական հայերենով և գիտական լեզվով:

Բարձր գնահատելով հետազոտությունը միաժամանակ կցանկանայինք ներկայացնել մի քանի նկատառումներ.

1. «Բոլոնիայի գործընթաց» մի դեպքում գրված է մեծատառով, իսկ մյուս դեպքում՝ փոքրատառով: Ինչո՞ւ:

2. Ատենախոսության էջ 162-ում գրված է. «ՀՀ պետական բուհերի ընդունելության համակարգում կիրառվում է 20 բալանոց համակարգը, որտեղ 8-ը անցողիկ գնահատական է: Շարունակության մեջ գրում եք «Իսկ բուհերում անցողիկ գնահատական է համարվում 10-ը, ...»: Ո՞ր բուհերի մասին է խոսքը:

3. Ցանկալի կլիներ, որ գլուխներն ավարտվեին ավելի խորը վերլուծություններով:

4. Լավ կլիներ երրորդ գլուխն ամփոփվեր, նշելով, թե Իտալիայի բարձրագույն դպրոցի կառավարման համակարգի ինչը կարող է կիրառվել Հայաստանի պայմաններում: Այն կլիներ գազաթնակետը:

5. Եզրակացությունները բաղկացած են 10 կետից, ինչը ընդունելի է, քանի որ հետազոտության խնդիրների թիվը 8 է: Սակայն առաջին կետը շտկման կարիք ունի:

6. Աշխատանքում կան մի շարք տեխնիկական թերություններ:

Վերոբերյալը միտված է հայցորդի դիրքորոշման պարզաբանմանը և բնավ չի ազդում ատենախոսության արժեքի վրա:

Քրիստինե Հրաչիկի Սաֆարյանի «Հայաստանի և Իտալիայի բարձրագույն կրթության համակարգերի կառավարման համեմատական վերլուծություն» խորագրով թեկնածուական ատենախոսությունն ավարտուն, գիտական հետազոտություն է, ամբողջովին համապատասխանում է ՀՀ գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգի 7-րդ կետի պահանջներին և ԺԳ.00.01 - «Մանկավարժության տեսություն և պատմություն» մասնագիտական թվանիշին, իսկ ատենախոսն արժանի է հայցվող մանկավարժական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանին:

Պաշտոնական ընդդիմախոս

մանկավարժական գիտությունների դոկտոր,

պրոֆեսոր՝ Պ.Հ. Գևորգյան

Պ. Գևորգյանի ստորագրությունը հաստատում եմ՝

ՎՊՀ-ի գիտքարտուղար,

մ.գ.թ., դոցենտ՝ Ս.Ս. Բեժանյան